

Rozhledy matematicko-fyzikální

Jan Kříž; Bohumil Vybíral

Vzpomínka na prof. RNDr. Ivo Volfa, CSc.

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 89 (2014), No. 4, 49–51

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146603>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2014

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

děních, všem učitelům, kteří žáky nadchnou a posléze připravují, všem rodičům, kteří své děti podporují, a v neposlední řadě děkuji Nadaci Bohuslava Jana Horáčka a všem lidem, kteří se starají o její chod, za to, že dokážou ocenit práci, kterou mladí lidé vědě věnují. To je v dnešní době velmi vzácné a moc si toho vážím. Olympiády jsou sice jenom hra, ale věřím, že se stejným nadšením a odhodláním se dnešní olympionici v budoucnu pustí do opravdových vědeckých problémů a přispějí svou troškou k rozvoji lidstva.“ Takto pěkně zhodnotil svůj úspěch v soutěži Aleš Přáda.

Vzpomínka na prof. RNDr. Ivo Volfa, CSc.

Jan Kříž, Bohumil Vybíral, UHK, Hradec Králové

Dne 5. října 2014, dva dny po svých 76. narozeninách, nám navždy odešel prof. RNDr. Ivo Volf, CSc., člen redakční rady Rozhledů matematicko-fyzikálních.

Ivo Volf v roce 1972 ve svých 34 letech

Naši mladí čtenáři jej především znají jako neúnavného činovníka Fyzikální olympiády. Této soutěži pro talentovanou mládež na fyziku věnoval podstatnou část svého života – plných 54 let, od 2. roč. FO v roce 1960 do posledních svých dnů.

Ivo Volf byl profesorem v oboru Teorie vzdělávání fyzice. Vyučování fyzice, v teoretické i praktické rovině věnoval celý svůj život. Jeho hlavním zájmem byly otázky strategie řešení fyzikálních úloh na úrovni základní, střední i vysoké školy. Z tohoto zájmu pramenila i jeho práce s talentovanou mládeží, která v rámci Fyzikální olympiády postupně přesáhla národní dosah. Ve Fyzikální olympiádě na národní, evropské o světové úrovni Ivo Volf zanechal nesmazatelnou stopu. Od 2. ročníku československé FO (ve šk. roce 1960/61) působil v této soutěži nejprve na úrovni tehdejšího Východočeského kraje a od 8. ročníku (1966/67) již na úrovni tehdejšího Československa. Po vzniku Mezinárodní fyzikální olympiády (MFO) v roce 1967 se mezi roky 1980 a 2006 zúčastnil 24 ročníků této soutěže, konané v různých státech Evropy, Severní Ameriky, Asie i v Austrálii, jako vedoucí české reprezentace nebo pedagogický vedoucí. Má nemalou zásluhu na tom, že čeští reprezentanti z těchto světových soutěží vozili medaile, včetně medailí zlatých. Významnou roli sehrál v roce 1977, kdy byl jedním z hlavních organizátorů jubilejní 10. Mezinárodní fyzikální olympiády, která roku 1977 proběhla v Hradci Králové se závěrem v Praze. Od roku 1993 byl až do konce života jediným předsedou Ústřední komise Fyzikální olympiády samostatné České republiky. Do loňska byl také členem poradního sboru prezidenta MFO.

Nyní krátce o tom, jak šel život Ivo Volf. Narodil se 3. října 1938 v Opočně, jeho oba rodiče byli učitelé. Do obecné školy nastoupil ještě za Protektorátu v roce 1944 v Jablonném. Po přestěhování do Dvora Králové nad Labem zde roku 1956 maturoval na jedenáctiletce. V letech 1956 až 1960 studoval Vysokou školu pedagogickou v Praze, na Fakultě přírodních věd, v oboru učitelství matematiky a fyziky. V zimě roku 1958 jej během školního lyžařského výcviku postihl těžký úraz, jehož následky s sebou nesl celý život. K Ivu Volfovi poté neodmyslitelně patřila dřevěná hůlka, kterou v posledních letech musel vyměnit za dvojici francouzských holí. Po absolutoriu vysoké školy nastoupil na Gymnázium J. K. Tyla v Hradci Králové, kde vyučoval matematiku, fyziku a základy výroby. V letech 1964 až 1969 absolvoval externí vědeckou aspiranturu na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze v oboru Teorie vzdělávání fyzice, avšak již bez možnosti obhajoby kandidátské disertační práce z důvodů politických zábran.

Na tehdejší samostatnou Pedagogickou fakultu v Hradci Králové nastoupil v roce 1968. I když tato instituce za oněch 46 uplynulých let několikrát změnila jméno, zůstal jí už věrný až do smrti. V roce 1973 získal na MFF UK doktorát přírodních věd (RNDr.). V roce 1988 mu

režim konečně umožnil dokončit vědeckou aspiranturu a získat titul kandidáta věd (CSc.). Docentem se stal v roce 1992 po habilitaci na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Po profesorském řízení na Univerzitě M. Bela v Banské Bystrici byl 5. prosince 2000 prezidentem Slovenské republiky jmenován vysokoškolským profesorem v oboru Teorie vyučování předmětů všeobecně vzdělávací a odborné povahy ve specializaci teorie vzdělávání ve fyzice. Od první poloviny devadesátých let působil také na Prvním soukromém jazykovém gymnáziu v Hradci Králové, které spoluzakládal a vykonával poté funkci jejího prvního ředitele (vedle funkce vedoucího katedry na UHK).

Ivo Volf při zahájení celostátního kola 55. roč. FO v únoru 2014 na zámku v Holešově (foto: B. Vybíral)

Ivo Volf je považován za klasika strategie řešení fyzikálních úloh. Nezabýval se tedy pouze jejich tvorbou, ale studoval především jejich žákovská řešení. S tímto zájmem úzce souvisela i práce s talentovanou mládeží prostřednictvím soutěží v řešení úloh. Fyzikální olympiáda byla velkou profesní láskou prof. Volfa. Především díky práci ve Fyzikální olympiádě si vydobyl celosvětový věhlas.